

Rola pedagoga specjalnego w pracy przedszkola i szkoły

Beata Dyjas, Maciej Liebich

Przepisy

- ▶ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r., Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.)
- ▶ art. 42 w ust. 7 w pkt 3 lit. b i d Ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw).
- ▶ Rozporządzenie MEiN z dnia 22 lipca 2022r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. 2022r. Poz. 1610).

Przepisy cd.

- ▶ Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2017r. poz. 1591, Dz. U 2022r., poz 1594)
- ▶ Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (t.j Dz.U. 2020R, poz. 1309).

Kto może nim być ? (za www.portaloświatowy.pl)

- ▶ **Krok 1. Czy nauczyciel posiada przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej?**
  - nie – nauczyciel nie może zajmować stanowiska pedagoga specjalnego
  - tak – przejdź do kroku 2.
- ▶ **Krok 2. W jaki sposób nauczyciel uzyskał przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej (edukacji włączającej)?**
  - ukończenie jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego stopnia lub studiów drugiego stopnia na kierunku pedagogika specjalna – nauczyciel może **bezterminowo** zajmować stanowisko pedagoga specjalnego,
  - ukończenie jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego stopnia lub studiów drugiego stopnia w zakresie pedagogiki specjalnej (kierunki „specjalne”) – nauczyciel może **bezterminowo** zajmować stanowisko pedagoga specjalnego,
  - ukończenie studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego – przejdź do kroku 3.

Kto może nim być ? cd

- ▶ **Krok 3. Jaki poziom i kierunek studiów ukończył nauczyciel jako studia bazowe?**
- jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego stopnia oraz studia drugiego stopnia na kierunku pedagogika specjalna – nauczyciel może **bezterminowo** zajmować stanowisko pedagoga specjalnego,
- studia uprawniające do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole lub przedszkolu niebędące pięcioletnimi studiami w zakresie pedagogiki – nauczyciel może zajmować stanowisko pedagoga do 31 sierpnia 2026 r.

Informacja zamieszczona na stronie internetowej MEiN.

za studia w zakresie pedagogiki specjalnej uważa się studia na kierunkach lub specjalizacjach:

1. rewalidacja (niegdysiejsza nazwa „pedagogiki specjalnej”),
2. resocjalizacja,
3. surdopedagogika,
4. tyflop pedagogika,
5. oligofrenopedagogika,
6. edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
7. edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną,
8. pedagogika resocjalizacyjna,
9. pedagogika zdolnych i uzdolnionych,
10. logopedia tylko, jeżeli są to studia pięcioletnie, dające tytuł magistra pedagogiki specjalnej ze specjalnością logopedia,
11. pedagogika korekcyjna.

Wymogi kwalifikacyjne pedagoga specjalnego - bezterminowe

Wariant 1.	<ul style="list-style-type: none"> •jednolite studia magisterskie na kierunku pedagogika specjalna, •przygotowanie pedagogiczne
Wariant 2.	<ul style="list-style-type: none"> •jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego lub drugiego stopnia - w zakresie pedagogiki specjalnej, •przygotowanie pedagogiczne
Wariant 3.	<ul style="list-style-type: none"> •jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia - w zakresie pedagogiki, •kurs kwalifikacyjny lub studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej lub w zakresie edukacji włączającej, •przygotowanie pedagogiczne

Wymogi kwalifikacyjne pedagoga specjalnego - terminowe

przedszkole	kwalfikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej zgodnie z § 4 rozporządzenia kwalifikacyjnego (ogólne wymogi dotyczące nauczyciela)
	studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka albo kurs kwalifikacyjny lub studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej
szkoła	kwalfikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole
	kurs kwalifikacyjny lub studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej

Rewalidacja

Rodzaj zajęć	Warianty wymagań kwalifikacyjnych
rewalidacyjne	studia lub zakład kształcenia nauczycieli w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki
	<ul style="list-style-type: none"> •wymogi kwalifikacyjne w zakresie stanowiska nauczyciela danej szkoły •studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, •przygotowanie pedagogiczne
resocjalizacyjne socjoterapeutyczne (rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne)	<ul style="list-style-type: none"> •studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii •przygotowanie pedagogiczne
	<ul style="list-style-type: none"> • studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), •studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, •przygotowanie pedagogiczne
wczesne wspomaganie rozwoju (WWR)	<ul style="list-style-type: none"> •studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku psychologia,
	<ul style="list-style-type: none"> •studia na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, •przygotowanie pedagogiczne

-
-
- <https://www.portaloswiatowy.pl/zmiany-w-prawie-oswiatowym/kwalifikacje-pedagoga-specjalnego-potwierdzone-22217.html>
  - <https://www.portaloswiatowy.pl/pensum-nauczyciela/zajecia-rewalidacyjne-przydzial-od-1-wrzesnia-2022-r.-22150.html>

Ustawa Karta Nauczyciela

- ▶ art. 42 w ust. 7 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:
- ▶ „b) pedagogów, **pedagogów specjalnych**, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, z tym że wymiar ten nie może przekraczać 22 godzin,”;

Ustawa Karta Nauczyciela cd

TAK JEST

Liczba dzieci lub uczniów	Łączna liczba etatów
od 101	1,5 etatu + 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów
od 51 do 100	1
od 31 do 50	0,5
od 1 do 30	0,25

Ustawa Karta Nauczyciela cd TAK MA BYĆ od 1 września 2024

Liczba dzieci lub uczniów	Łączna liczba etatów
od 101	2 etaty + 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów
od 51 do 100	1,5
od 41 do 50	1
od 31 do 40	0,8
od 21 do 30	0,6
od 11 do 20	0,4
od 1 do 10	0,25

Rozporządzenie MEiN w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz

- ▶ § 3.2. Pedagodzy specjalni w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, realizują:
  - ▶ 1) zajęcia w ramach zadań związanych z:
    - ▶ a) rekomendowaniem dyrektorowi przedszkola, szkoły lub placówki do realizacji działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz dostępności, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 oraz z 2022 r. poz. 975 i 1079),

Cd wykazu zajęć

- b) prowadzeniem badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub wychowanków w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów lub wychowanków oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów lub wychowanków, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia lub wychowanka i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki, we współpracy z nauczycielami,

Cd wykazu zajęć

- c) wspieraniem nauczycieli w:
  - – rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów lub wychowanków, w tym barier i ograniczeń, utrudniających funkcjonowanie ucznia lub wychowanka i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,
  - – udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem lub wychowankiem,
  - – dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia lub wychowanka oraz jego możliwości psychofizycznych,
  - – doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów lub wychowanków,
- d) rozwiązywaniem problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów lub wychowanków

Cd wykazu zajęć

- e) dokonywaniem wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w przypadku nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach wychowawczych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych,

Cd wykazu zajęć

- f) określaniem niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia lub wychowanka,
- g) udzielaniem uczniom lub wychowankom, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- h) prowadzeniem zajęć rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych

Cd wykazu zajęć

- 2) zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe – w przypadku nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach podstawowych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych i ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

- w § 4 w ust. 2 po wyrazie „pedagogzy” dodaje się przecinek i wyrazy „pedagogzy specjalni”;
- „§ 24a. Do zadań pedagoga specjalnego w przedszkolu, szkole i placówce należy w szczególności:
- 1) współpraca z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami w:
  - a) rekomendowaniu dyrektorowi przedszkola, szkoły lub placówki do realizacji działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz dostępności, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 oraz z 2022 r. poz. 975 i 1079),

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

- ▶ b) prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki,
- ▶ c) rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,

Pomoc psychologiczno- pedagogiczna

- d) określaniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

- 2) współpraca z zespołem, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 3) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:
  - a) rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,
  - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

- c) dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,
- d) doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów;
- 4) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom;
- 5) współpraca, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami, o których mowa w § 4 ust. 3 oraz w § 5;
- 6) przedstawianie radzie pedagogicznej propozycji w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli przedszkola, szkoły lub placówki w zakresie zadań określonych w pkt 1–5.”

Rozporządzenie o niepełnosprawnych

➡ <https://www.dostepnaskola.info>

Zadania w praktyce

- Propozycje z konferencji: nadzór nad dokumentacją niepełnosprawnych, inspiracja do organizowania pomocy, współpraca z organem, SCWEW, Poradnią
- **Zajęcia rewalidacyjne** „Pedagog specjalny w ramach swoich obowiązków nie może prowadzić wyłącznie zajęć rewalidacyjnych z uczniami. Prowadzenie tych zajęć jest jednym z jego zadań realizowanych w ramach tygodniowego, obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Pedagog specjalny jest bowiem jest zobowiązany do realizacji zadań określonych w przepisach:” o pomocy i w wykazie zajęć

PEDAGOG SPECJALNY

OBOWIĄZKI

<https://szkolenia.specjalni.pl/webinary/pedagog-specjalny>

Edukacja włączająca - założenia

- poprawa jakości edukacji włączającej rozumianej jako edukacja o wysokiej jakości dla **wszystkich** uczniów
- Nowa ustawa „O wsparciu dzieci, uczniów i rodzin”, który został wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów w listopadzie 2021 r. ?? Cele:
  - poprawa dostępu do wczesnej pomocy dla rodzin już od okresu oczekiwania na narodziny lub adopcję dziecka oraz dzieci w wieku przed rozpoczęciem spełniania obowiązku szkolnego,
  - podnoszenie jakości kształcenia uwzględniającego różne potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów na kolejnych etapach nauki.
  - ściślejsza współpraca między resortami oraz związanymi z nimi sektorami na rzecz realizacji potrzeb dzieci, uczniów i rodzin,
  - trafniejsze adresowanie środków na ich realizację
  - poprawą sytuacji dzieci i młodzieży doświadczających problemów psychicznych i objętych opieką psychiatryczną.

-
- ▶ <https://edukacja.wzasiegiureki.pl/edukacja-wlaczajaca/dodatek-pt-edukacja-wlaczajaca-nauka-rozwoj-przyszosc/>

Dziękujemy

